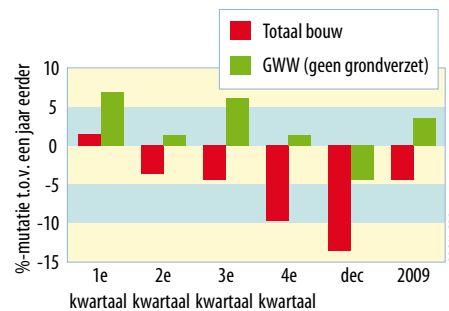

Positieve omzetontwikkeling voor gww in 2009

Over 2009 is de omzet in de grond-, water- en wegenbouw gestegen met 3,6 procent vergeleken met 2008. Daarmee loopt de gww duidelijk uit de pas met de omzetontwikkeling in de totale bouwnijverheid. De totale bouwnijverheid kende in diezelfde periode een negatieve omzetontwikkeling van ruim 4 procent. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Buiten de gww is in de bouw de invloed van de

financieel-economische crisis duidelijk gevoeld. Behalve het eerste kwartaal van 2009 dat nog positief verliep, gaven de overige kwartalen voor de totale bouw een negatieve omzetgroei te zien. Opvallend is dat voor de gww alle vier kwartalen van het crisisjaar 2009 een positieve omzetontwikkeling kenden. Wel sloot de gww 2009 negatief af. De gww-omzet daalde in december 2009 met meer dan 4 procent vergeleken met december 2008.

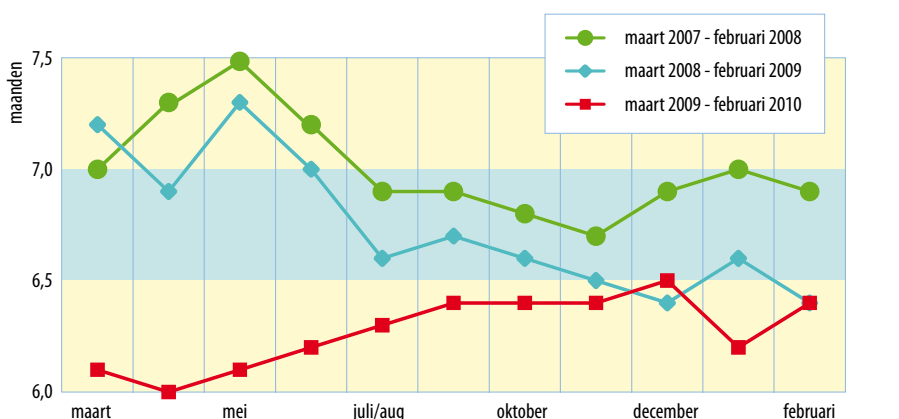
OMZETONTWIKKELING BOUW 2009

Gww maakt daling orderportefeuille goed

In de gww is de omvang van de orderportefeuille in februari 2010 met 0,2 maand gestegen tot 6,4 maanden. Hiermee is de daling met 0,3 maand in januari grotendeels goedgehaakt. In de burgerlijke en utiliteitsbouw is de omvang van de orderportefeuille met 0,2 maand gedaald naar 5,6 maanden. Dit blijkt uit de maandelijkse conjunctuurmeting van het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB).

Ook in februari heeft de bouw hinder ondervonden van de winterse omstandigheden, maar minder dan in de vorige maand. Drie van de tien bedrijven in de bouw hebben in februari door het winterweer stagnatie van de werkzaamheden ondervonden. De vorige maand gaf de helft van de bedrijven dit aan. De bedrijven in de gww hebben het meest met problemen te kampen gehad: van hen heeft een derde dit in februari aangegeven. In januari was dit nog bijna vier vijfde.

Het percentage bouwbedrijven dat verwacht personeel te moeten laten gaan, is deze maand toegenomen, zowel in de b&u als in de gww. Te-

OMVANG ORDERPORTEFEUILLE GWW

gelijktijdig nam ook het percentage bedrijven toe dat een stijging van het personeelsbestand voorziet, maar minder. Per saldo is de bedrijfstak dan ook somberder over de ontwikkeling van het personeelsbestand. Het aandeel bedrijven

dat verwacht dat hun prijzen de komende tijd zullen dalen, is in de gww met een kwart toegenomen, terwijl het percentage gww-bedrijven dat verwacht dat de prijzen gelijk blijven, met een kwart is gedaald.

Orderboek en omzet architecten blijven dalen

De omzetten van architecten zijn in 2009 steeds harder gaan dalen. De Bouwbarometer van BouwKennis en USP Marketing Consultancy voorspelt deze negatieve tendens al enige tijd. In het eerste kwartaal van 2010 noteert 23 procent van de architecten een omzetsdaling vergeleken met een jaar eerder. Ook verwacht een meerderheid van de architecten een omzetsdaling in het tweede kwartaal. Op basis van een trendanalyse voorziet BouwKennis echter een positieve omslag gedurende 2010.

In het eerste kwartaal van 2005 hadden architecten gemiddeld voor 8,1 maanden aan opdrachten in hun boeken staan. Dat is teruggelopen tot 5,1 maanden in het eerste kwartaal van 2010. Ar-

chitecten hebben na de aannemers in de gww nog wel de meeste orders op de plank liggen van alle partijen in de Bouwbarometer, maar dat is niet ongewoon. De uitvoerende fase heeft per definitie minder werk dan de ontwerpfase. Niet alle plannen die al een ontwerp hebben gekregen, worden immers uitgevoerd. Het feitelijk verloop van de omzetten en orderboeken staat er niet rooskleurig voor. Maar er zijn signalen dat er binnenkort een omslag kan plaatsvinden. Uit een trendanalyse blijkt dat er achter de verwachte en gerealiseerde omzet een patroon schuilt. Deze reeksen hangen door de jaren heen sterk samen met de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp), sterker

dan bij andere partijen in de bouwkolom. Het Centraal Planbureau raamt de omzetgroei in 2010 op 1,5 procent, wat inhoudt dat bbp-groei zich vlot herstelt. Hoewel in de crisis de samenhang tussen bbp en omzet van architecten minder sterk is, is te verwachten dat deze samenhang zich na enige tijd toch weer voordoet, zeker gezien de maatregelen die de sector vlot moeten trekken. Projectontwikkelaars en bouwers kunnen zich bijvoorbeeld verheugen op de Garantie Ondernemingsfinanciering, waarbij het Rijk garant staat voor 50 procent van het risico dat de bank loopt. Ook is de Crisis- en Herstelwet alsnog aangenomen, waaruit de sector veel werk kan halen (BRON: BOUWBAROMETER).